

JAARVERSLAG 2010 EN JAARPLAN 2011

JAARVERSLAG 2010 EN JAARPLAN 2011

LEDEN REKENKAMER UTRECHT

- ◆ Rob Bijl *
- ◆ Watze de Boer (voorzitter) *
- ◆ Gerard Bukkems
- ◆ Ben Degenhart **

* Op 3 februari 2011 herbenoemd door de gemeenteraad.

** Lid Rekenkamer tot 13 januari 2011. De vacature wordt niet opgevuld.

STAF REKENKAMER UTRECHT (3,6 fte)

- ◆ Mario van den Berg (senior onderzoeker)
- ◆ Maaïke van Elteren (onderzoeker)
- ◆ Jan Willem de Jong (administratieve ondersteuning; tot september 2010)
- ◆ Floris Roijackers (secretaris)
- ◆ Joop van der Zee (senior onderzoeker)

Utrecht, 30 maart 2011

JAARVERSLAG 2010 EN JAARPLAN 2011

De Rekenkamer doet onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid van het functioneren van de gemeente Utrecht. Het doel van de Rekenkamer is bij te dragen aan het verbeteren van de gemeentelijke bedrijfs- en beleidsvoering en het versterken van de controlerende rol van de gemeenteraad.

In dit Jaarverslag 2010 en Jaarplan 2011 geven wij een overzicht van de in 2010 gepubliceerde rapporten (en de behandeling in de gemeenteraad) en het lopende onderzoek in 2010 en 2011. Bovendien gaan wij in op de onderzoeken die wij zullen opstarten in 2011. Tot slot geven wij inzicht in de financiën van de Rekenkamer.

1 PUBLICATIES IN 2010

De Rekenkamer publiceerde de volgende rapporten in 2010.

LEEFBAARHEIDSBUDGET UTRECHT

Op 1 juli 2010 publiceerde de Rekenkamer het rapport *Leefbaarheidsbudget Utrecht*.¹ Wij gaven een toelichting op de conclusies en aanbevelingen op de raadsinformatieavond van 24 augustus 2010. Op initiatief van leden van de gemeenteraad werd er een tweede raadsinformatieavond georganiseerd op 21 september 2010, waarbij inwoners en betrokkenen werden gehoord over hun ervaringen met het leefbaarheidsbudget. Naar aanleiding van deze bijeenkomst stuurde de Rekenkamer een aanvullende brief aan de raad, met nadere uitleg over onze aanbevelingen.² De behandeling van het rapport door de raad vond plaats op 28 september 2010 (commissie Mens en Samenleving) en 14 oktober 2010 (raad). De raad nam de adviezen van de Rekenkamer niet één-op-één over, maar nam een amendement aan waarmee hij andere accenten gaf aan enkele beslispunten (amendement 2010/A29). De raad wilde de door de Rekenkamer voorgestelde verbeteringen in het leefbaarheidsbudget wel doorvoeren, maar wilde ook benadrukken dat het leefbaarheidsbudget laagdrempelig moet zijn en dat de bureaucratie beperkt moet blijven. De raad verzocht het college van B&W om een plan van aanpak op te stellen en dit ter kennisname aan de raad te zenden.

WORDT GEVOLGD 2010

In 2009/2010 voerden wij een vervolgonderzoek uit waarbij de vraag centraal stond: zijn de besluiten die de gemeenteraad nam naar aanleiding van rekenkamerrapporten uit de periode 2006-2009 adequaat uitgevoerd? Het vervolgonderzoek greep terug op de rekenkamerrapporten met de volgende onderwerpen:

- ◆ Treasury - uitgezette gelden (2009).
- ◆ Persberichten (2008).

¹ Rekenkamer Utrecht (1 juli 2010). *Leefbaarheidsbudget Utrecht. Een onderzoek naar de doelgerichtheid en de resultaatverwachtingen*.

² Rekenkamer Utrecht (27 september 2010). Raadsbrief *Leefbaarheidsbudget*.

- ◆ Loonkostensubsidie (2008).
- ◆ UW Holding BV (2008).
- ◆ Handhaving (2007).
- ◆ Re-integratiebeleid (2006).³

Het vervolgonderzoek resulteerde in de publicatie van het rapport *Wordt gevolgd 2010* op 1 september 2010.⁴ Op de raadsinformatieavond van 21 september 2010 gaven wij een toelichting op de conclusies en aanbevelingen. De bespreking in de raad vond plaats op 28 september 2010 (commissie Mens en Samenleving) en 14 oktober 2010 (raad).

De raad scherpte per amendement de beslispunten aan die de Rekenkamer naar voren had gebracht (amendement 2010/A30; zie bijlage 1). De raad gaf het college de opdracht om vanaf de Verantwoording 2010 jaarlijks aan de raad te rapporteren over de stand van zaken van de uitvoering van de raadsbesluiten die zijn genomen naar aanleiding van rekenkameronderzoeken. Ook gaf hij het college de opdracht binnen zes weken na de besluitvorming over een rekenkamerrapport te komen met een plan van aanpak over hoe het de adviezen en besluiten zal implementeren. Hiermee heeft de raad zijn controlerende rol met betrekking tot de uitvoering van raadsbesluiten over rekenkamerrapporten versterkt.

MAAK WERK VAN BIJSTAND - WORDT GEVOLGD

Het vervolgonderzoek naar het re-integratiebeleid had extra tijd nodig, vanwege de complexiteit van het onderwerp, de lopende reorganisatie van de afdeling Sociale Zaken en de beleidsontwikkelingen. Daarom koppelden wij het onderzoek los van het rapport *Wordt gevolgd 2010*. Op verzoek van de wethouder Sociale Zaken is het onderzoek wel extra prioriteit gegeven, zodat de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer konden worden betrokken bij de uitwerking van het re-integratiebeleid (de participatienota) en de reorganisatie van de afdeling Sociale Zaken.

Op 28 oktober 2010 bracht de Rekenkamer het rapport *Maak werk van bijstand – wordt gevolgd* uit.⁵ Wij lichtten het rapport toe op de raadsinformatieavond van 9 november 2010. De bespreking van de conclusies en aanbevelingen door de gemeenteraad (commissie Mens en Samenleving) vond plaatst op 16 december 2010 en 6 januari 2011.

De raad nam alle aanbevelingen van de Rekenkamer over. Bijlage 3 van de participatienota, die in januari 2011 door het college van B&W in de raad is gebracht, bevat het plan van aanpak voor de uitvoering van de raadsbesluiten (conform amendement 2010/A30; zie bijlage 1).⁶

³ Het vervolgonderzoek over het re-integratiebeleid hebben wij apart gepubliceerd (zie volgende paragraaf)

⁴ Rekenkamer Utrecht (1 september 2010). *Wordt gevolgd 2010. Zes onderzoeken van de Rekenkamer uit de periode 2006-2009 getoetst op resultaat.*

⁵ Rekenkamer Utrecht (28 oktober 2010). *Maak werk van bijstand – wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar het re-integratiebeleid van de gemeente Utrecht.*

⁶ College van B&W (januari 2011). *Werken aan de toekomst. Utrechtse visie op participatie.*

2 PUBLICATIES IN 2011

Twee onderzoeken die in 2010 liepen leiden in 2011 tot een rekenkamerrapport: Onderwijshuisvesting en Luchtkwaliteit.

ONDERWIJSHUISVESTING

Het onderzoek naar het onderwijshuisvestingsbeleid is in 2009 opgestart. Het onderzoek heeft in 2010 enige tijd stilgelegen, omdat wij voorrang gaven aan de afronding van het vervolgonderzoek (*Wordt gevolgd 2010*). Dat onderzoek wilden wij eerst afronden, omdat het voor nieuwe raad (vanaf 3 maart) van betekenis kon zijn bij de vormgeving van zijn controlerende rol. In de 2010 hebben wij het onderzoek weer opgepakt en de bevindingen geactualiseerd. Het onderzoek gaat over de voorbereiding, uitvoering en resultaten van de Masterplannen Onderwijshuisvesting voor het voortgezet onderwijs en het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs. Na de afronding van de procedure van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor publiceren wij het rapport. De presentatie van het rapport staat gepland op de raadinformatieavond in april 2011.

LUCHTKWALITEIT

In de zomer van 2010 heeft de Rekenkamer het onderzoek naar het luchtkwaliteitsbeleid opgestart. Dit onderzoek voeren wij uit in nauwe afstemming met de Rekenkamers van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Het doel is inzicht te bieden in de uitvoering en de resultaten van het maatregelenpakket om de luchtkwaliteit in de stad te verbeteren. Door de afgestemde aanpak in het onderzoek van de G4-rekenkamers kunnen wij vergelijkingen maken en mogelijk succes- en faalfactoren onder de aandacht brengen. Op basis daarvan kunnen wij aanbevelingen doen om het beleid en de uitvoering van de maatregelen in Utrecht te verbeteren. De publicatie van de rapporten van de G4-rekenkamers is voorzien voor juni 2011.

3 NIEUW ONDERZOEK IN 2011

In oktober 2010 startten wij onze jaarlijkse selectieprocedure voor nieuw onderzoek. Onderdeel hiervan was een inventarisatie van mogelijke onderzoeksonderwerpen bij de raadsfracties. Ook voerden wij een gesprek met de gemeentesecretaris over onderzoek door de Rekenkamer en kregen wij e-mails van burgers met onderzoeksuggesties.

Van één onderwerp heeft de Rekenkamer het besluit genomen om een onderzoek op te starten: de afstemming van onderhoud en vernieuwing in de openbare ruimte. De aanleiding hiervoor is dat wij in de afgelopen jaren herhaaldelijk meldingen kregen van burgers over straten die meerdere keren kort na elkaar werden opengedoken, plekken in de stad waar groot onderhoud plaatsvond vlak vóór een ingrijpende herstructurering en over onderhoudsprojecten die veel langer duurden dan was aangekondigd. In 2011 zullen wij een casusstudie doen naar enkele

onderhoudsprojecten; wij zullen bij de opzet van het onderzoek de inbreng van burgers vragen.

Op het terrein van de bedrijfsvoering van de gemeente Utrecht en de sturing en control in het bijzonder, zullen wij in 2011 een vooronderzoek opstarten. Bij het vooronderzoek betrekken we ook de ingebrachte onderwerpen door de raadsfacties en anderen: sturing en control; doelmatigheid van de interne controle; de informatiehuishouding; automatisering en de beheersing van ICT-projecten. Een belangrijke bron daarbij zijn de doorlichtingsrapporten die in opdracht van het college van B&W zijn opgesteld.

Daarnaast zullen wij in 2011 de informatievoorziening aan de raad over het project Stationsgebied in een kort vervolgonderzoek beschouwen. Hierover publiceerden wij op 29 mei 2009 een rapport.⁷

4 FINANCIËN REKENKAMER UTRECHT

Financieel overzicht 2010 en 2011 (in EUR)	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Begroting 2011
Personeelskosten stafbureau	263.000	267.000	277.000
Honorering leden	43.000	44.000	36.000
Bureaunkosten	16.000	8.000	14.000
Onderzoek uitbesteed	4.000	0	6.000
Overig uitbesteed werk	16.000	10.000	10.000
Totaal	342.000	329.000	343.000

TOELICHTING

- ◆ Personeelskosten stafbureau: de personeelskosten nemen iets toe door een tijdelijke capaciteitsuitbreiding in 2011 (4 uur per week).
- ◆ Honorering leden: het totaalbedrag neemt af omdat de Rekenkamer uit drie in plaats van vier leden bestaat vanaf 2011.
- ◆ Bureaunkosten: deze vallen lager uit in 2010, onder meer omdat het opleidingsbudget voor de staf niet is benut. Hierin is in 2011 wel voorzien.

⁷ Rekenkamer Utrecht (29 mei 2009). *Project Stationsgebied. Informatievoorziening aan de gemeenteraad van Utrecht.*

- ◆ Onderzoek uitbesteed: in 2010 heeft de Rekenkamer geen externe onderzoekers of adviseurs ingehuurd. Voor 2011 houden we hiervoor wel een klein budget aan.
- ◆ Overig uitbesteed werk: door versobering van de rapporten en deelname aan het mantelcontract met drukkers hebben wij een besparing op de drukkosten gerealiseerd.

Bijlage 1 Amendement 2010/A30

2010 / A30

Amendement Uitvoering raadsbesluiten Rekenkamerrapporten inzichtelijk

De gemeenteraad van Utrecht bijeen op 14 oktober 2010 ter bespreking van 'Wordt gevolgd 2010',

Constaterend dat de Rekenkamer heeft aangetoond dat toezeggingen van het College, gedaan naar aanleiding van Rekenkamer-rapporten niet altijd (volledig) worden nageleefd;

Overwegend dat de Raad haar controlerende taak naar behoren wil vervullen;

Overwegend dat moeilijk inzichtelijk te krijgen is hoe het college haar toezeggingen gestand doet, waarbij het echter onverminderd de verantwoordelijkheid van de Raad is om hierop toe te zien;

Overwegend dat tussen de verwachtingen van het college en de Raad bij de uitvoering van genomen raadsbesluiten overeenstemming moet blijven;

Voorts overwegend dat de toezeggingenlijst alleen een tijdsplan geeft, maar geen update van de tot dan toe genomen maatregelen om de toezeggingen te vervullen;

Besluit

- aan het raadsbesluit onder 2 toe te voegen: dat het College 'vanaf' de Verantwoording 2010 'jaarlijks' rapporteert aan de raad over de stand van zaken van de uitvoering van de raadsbesluiten die genomen zijn naar aanleiding van Rekenkameronderzoeken;

- aan het raadsbesluit toe te voegen: 4. het College op te dragen om bij rekenkameronderzoeken binnen zes weken na besluitvorming door de Raad, te komen met een plan van aanpak hoe adviezen/besluiten te implementeren;

En gaat over tot de orde van de dag,

M.H. Bikker
ChristenUnie

H. de Boer
GroenLinks

V. Oldenburg
SLU

P.F. Werensteijn
Trots

M.H. Dijk
VVD

N.J. Verschuure
D66

E. Smid
CDA

M.W. Haage
PvdA

M. Eggermont
SP

Bijlage 2 Ontvangen suggesties voor onderzoek in 2010 door de Rekenkamer *

Onderwerp
Openbare orde en Veiligheid - Instrumenten, effecten en kosten (overkoepelende evaluatie).
Effectiviteit subsidies - Zijn prestaties en effecten grond voor toekenning of weigering van subsidie (sturing op effectiviteit)? - Afstemming en coördinatie binnen en tussen beleidsvelden. - Informatievoorziening aan de raad (subsidie staat / effectinformatie). - Welzijn / alle terreinen (Sport; Cultuur; etc).
Huurprijsbepaling - Naleving kadernota Vastgoed. - Kostendekkendheid; welke kosten neemt de gemeente mee? - Hoe dekt de gemeente het verschil tussen functiegerelateerde en marktconforme huur? - Inzichtelijkheid huurprijsbepaling voor de gemeenteraad.
Plankosten, dubbele plankosten en het Projectmanagementbureau van de gemeente - Welke kosten vallen onder plankosten? - Eenduidigheid van de registratie. - Inzichtelijkheid voor de gemeenteraad. - Leidt inzet van het Projectmanagementbureau tot dubbele plankosten?
Nota kapitaalgoederen (2007-2010) - Uitvoering en resultaten ('economisch rationeel beheer' en voldoende onderhoudsniveau). - Aanbevelingen voor nieuwe nota (2011).
Automatiserings- en ICT-projecten (gemeentebreed) - Kosten, effectiviteit en doelmatigheid. - Beheersing van grote automatiseringsprojecten.
Tariefstelling vergunningen (i.v.m. Wabo; Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) - Zijn de administratieve lasten voor de burger verlicht? - Vergelijking met andere gemeenten. - Kostendekkendheid.
Onderhoud openbare ruimte - Afstemming tussen klein/groot onderhoud en herstructurering (dubbel werk).

Interne controle / controlehuis
- Kwaliteit en aanvullendheid van de interne controles. - Controlelasten.
Vervolgonderzoek na de doorlichtingen van de gemeentelijke diensten en beheersterreinen
- Ex ante evaluatie van de gekozen richting (evaluatie vóóraf)

* Met het presidium van de gemeenteraad Utrecht is afgesproken dat de Rekenkamer een geanonimiseerd overzicht van onderzoekssuggesties en -verzoeken die de Rekenkamer heeft bereikt opneemt in het jaarverslag.

Bijlage 3 Publicatie Rekenkamer Utrecht 2006-2010

Alleen de publicaties van de Rekenkamer vanaf 2006 zijn opgenomen in dit overzicht. Een volledig overzicht van publicaties van de Rekenkamer(-commissie) vindt u op de website www.rekenkamer.utrecht.nl

ONDERZOEKSRAPPORTEN 2010

- Maak werk van bijstand - wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar het re-integratiebeleid van de gemeente Utrecht (28 oktober 2010).
- Wordt gevolgd 2010. Zes onderzoeken van de Rekenkamer uit de periode 2006-2009 getoetst op resultaat (1 september 2010).
- Leefbaarheidsbudget Utrecht. Een onderzoek naar de doelgerichtheid en de resultaatverwachtingen (juli 2010).

ONDERZOEKSRAPPORTEN 2009

- Jeugd en veiligheid - wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar het jeugd-en-veiligheidsbeleid van de gemeente Utrecht
- Project Stationsgebied. Informatievoorziening aan de gemeenteraad van Utrecht (mei 2009). Inclusief Checklist Informatievoorziening Grote Projecten.

ONDERZOEKSRAPPORTEN 2008

- Betrokken van buiten - wordt vervolgd. Vervolgonderzoek naar externe inhuur bij de gemeente Utrecht (november 2008).
- Betaalde baan - een onderzoek naar de loonkostensubsidieregeling van de gemeente Utrecht (juni 2008).
- UW Holding BV - sturing en toezicht door de gemeente Utrecht (februari 2008).

ONDERZOEKSRAPPORTEN 2007

- Gericht en geregeld. Een onderzoek naar handhaving van regels door de gemeente Utrecht (oktober 2007).
- Berichten aan burgers. Een onderzoek naar de persberichten van de gemeente Utrecht (oktober 2007).
- Gaten in het geheugen – wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar het archiefbeleid van de gemeente Utrecht (mei 2007).

REKENKAMERBRIEVEN

- 2008-01 (januari 2009). Uitgezette gelden - in ijzer en beton

OVERIGE PUBLICATIES

- Over plussen en minnen... Informatiebrochure Rekenkamer Utrecht. Herziene uitgave (november 2010).

De Rekenkamer Utrecht wil door middel van onderzoek bijdragen aan het verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, het beheer en de organisatie van de gemeente Utrecht. Met haar rapporten beoogt ze de controlerende functie van de gemeenteraad te versterken. Voor de bevolking van de gemeente Utrecht wil ze zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en wat er terecht komt van de beleidsvoornemens van de gemeente.